

8.11.2022 SP/2022/272
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Salassa pidettävä JulkL24 § 12 k

Julkinen Finanssivalvonnan johtokunnan makrovakauspäätöksen julkistamisen jälkeen 19.12.2022.

FINANSSIVALVONNAN JOHTAJAN ESITYS MAKROVAKAUSVÄLINEIDEN KÄYTÖSTÄ

Finanssivalvonnan johtaja esittää, että Finanssivalvonnan johtokunta päättää:

- *asettaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 4 §:ssä mainitun muuttuvan lisäpääomavaatimuksen edelleen 0,0 prosentin suuruiseksi.*
- *jatkaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 11 §:n nojalla 28.6.2021 tehdyn enimmäisluototussuhteen alentamispäätöksen voimassaoloa. Päätöksellä alennettiin muiden kuin ensiasunnon hankintaa varten otettujen uusien asuntoluottojen enimmäisluototussuhdetta 5 prosenttiyksiköllä 85 prosenttiin.*

Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) antoi syyskuussa 2022 yleisen varoituksen rahoitusjärjestelmän riskeistä EU:ssa ja korosti tarvetta ylläpitää ja vahvistaa rahoitusjärjestelmän riskinkantokykyä.¹ ESRB varoitti unionia siitä, että finanssijärjestelmän vakautta uhkaavien riskien todennäköisyys toteutua samanaikaisesti on kasvanut. Riskien toteutumisen yhteisvaikutukset voivat ESRB:n mukaan olla suuret. Ottaen huomioon, että Suomen luottolaitossektorin makrovakauteen liittyvät lisäpääomavaatimukset pandemian johdosta tehtyjen kevennysten seurauksena tällä hetkellä alittavat stressitestien ja muiden asettamisperusteiden perusteella riittäväksi arvioidun kokonaistason, esitän, että Finanssivalvonnan johtokunta arvioi tarvetta asettaa rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (järjestelmäriskipuskuri) luottolaitoksille vuoden 2023 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Suomen Pankin lausunto

Suomen Pankki katsoo, että on perusteltua

- *pitää muuttuva lisäpääomavaatimus edelleen 0,0 %:n tasolla,*
- *jatkaa 28.6.2021 tehdyn enimmäisluototussuhteen kiristämispäätöksen voimassaoloa.*

Lisäksi Suomen Pankki toteaa, että on perusteltua, ottaen huomioon Euroopan järjestelmäriskikomitean (ESRB) syyskuussa 2022 antaman yleisen varoituksen

¹ https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/warnings/esrb.warning220929_on_vulnerabilities_union_financial_system~6ae5572939.en.pdf

8.11.2022

SP/2022/272

SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN

Salassa pidettävä

JulkL24 § 12 k

rahoitusjärjestelmän riskeistä EU:ssa, jossa komitea korosti tarvetta ylläpitää ja vahvistaa rahoitusjärjestelmän riskinkantokykyä, sekä sen seikan, että Suomen luottolaitossektorin makrovakauteen liittyvät lisäpääomavaatimukset pandemian johdosta tehtyjen kevennysten seurauksena tällä hetkellä alittavat stressitestien ja muiden asettamisperusteiden perusteella riittäväksi arvioidun kokonaistason, että Finanssivalvonnan johtokunta arvioi tarvetta asettaa rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (järjestelmäriskipuskuri) luottolaitoksille vuoden 2023 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

1 Taloudellinen tilanne ja makrovakausunäkymät

Kesän ja alkusyksyn aikana talousnäkymät heikentyivät etenkin Eurooppaa koettelevan energiakriisin ja inflaation kiihtymisen seurauksena. Suomen talous on vaipumassa taantumaan kuluvalla vuosineljänneksellä, mutta BKT:n ennustetaan kuitenkin vielä tänä vuonna kasvavan 2,2 % Suomen Pankin syyskuun väliennusteen mukaan. Ensi vuonna talouden odotetaan supistuvan 0,3 %, ja kasvun ennustetaan palaavan reiluun prosenttiin vuonna 2024. EKP odottaa euroalueen talouskasvun hidastuvan 0,9 prosenttiin ensi vuonna, mutta riskit ovat selkeästi hitaamman kasvun suuntaan.

Euroalueen inflaatio oli Eurostatin ennakkotiedon mukaan lokakuussa 10,7 % ja Suomessa 8,4 %. Pohjainflaatio oli euroalueella 5,0 %. Markkinoiden inflaatio-odotukset ovat lokakuun aikana nousseet 2,5 prosentin tuntumaan. Inflaatio jatkuu yhä erittäin nopeana ja on ylittänyt aiemmat ennusteet sekä Suomessa että euroalueella. Hintapaineet ovat laaja-alaistuneet ja näkyvät yhä useammilla sektoreilla, mikä johtuu osittain korkeiden energiakustannusten vaikutuksesta koko talouteen.

Inflaationäkymiin kohdistuvat riskit ovat pääasiassa korkeamman inflaation suuntaan, mutta inflaation odotetaan kuitenkin hidastuvan lähivuosina. Palkkainflaation kehitys on tässä avainasemassa. Palkkojen kehitys on ollut toistaiseksi maltillista, mutta varovaisuuteen on kuitenkin syytä sillä saapuvat palkkatiedot ja viimeaikaiset palkkasopimukset viittaavat siihen, että palkkojen nousu saattaa olla elpymässä.

Kotitalouksien velkaantuneisuus on edelleen historiallisen korkealla tasolla ja muodostaa keskeisen haavoittuvuuden Suomen rahoitusvakaudelle. Kotitalouksien velkaantuneisuus jatkoi kasvuaan vuoden 2022 toisella neljänneksellä taas uuteen ennätykseensä suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin (134,4 %). Velkaantumistasoon nousun odotetaan kuitenkin pysähtyvän lähivuosina suhdannetilanteen heikentyessä. Korkeiden ja yleinen elinkustannusten nousu syövät kotitalouksien ostovoimaa ja velanhoidokykyä. Korkeiden nousu lisää asumiseen liittyviä korkokustannuksia merkittävästi, vaikka historiallisesti korkotaso on vielä maltillinen.

8.11.2022

SP/2022/272

SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN

Salassa pidettävä

JulkL24 § 12 k

Suomen pankkisektori on edelleen vakavarainen ja kannattava, vaikka pankkien omien varojen ylijäämän odotetaan supistuvan merkittävästi ensi vuoden aikana pääomavaatimusten kasvun vuoksi. Arvonalentumisten ja hoitamattomien lainojen määrä on pysynyt pienenä. Luottoriskit ovat kuitenkin kasvaneet etenkin sodan vaikutuksille haavoittuvimmilla toimialoilla. Suomalaispankeilla on pandemian aikana kerrytettyjen luottotappiovarausten sekä vahvojen vakavaraisuuspuskuriensa ansiosta kuitenkin hyvät edellytykset sietää merkittäviäkin luottotappioita. Suomalaiset pankit ovat keskimääräistä riippuvaisempia markkinavarainhankinnasta, jonka kustannukset ovat nousussa.

Asuntojen hinnat ovat kääntyneet laskuun Pohjoismaissa, erityisesti Ruotsissa. Pohjoismaisten pankkien altistumat kiinteistösektorin riskeille ovat merkittävät. Riskinä on, että mahdolliset ongelmat jonkin maan rahoitussektorilla leviäisivät muihin Pohjoismaihin, myös Suomeen. Pankkien riskiensietokyvyn parantamiseksi useissa Pohjoismaissa muuttuvaa lisäpääomavaatimusta ollaan kiristämässä nopeassa tahdissa kohti tavoitetasoja.

2 Yhteensopivuus muun talouspolitiikan kanssa

EKP:n neuvosto päätti lokakuussa nostaa rahapolitiikkakorkoja 0,75 %-yksiköllä. Rahapolitiikkaa päätettiin edelleen kiristää inflaatio-odotusten vakauttamiseksi tavoitteeseen. Mandaattimme mukaisesti taistelu aivan liian korkeaa inflaatiota vastaan on välttämätöntä, sillä inflaation kiihtyminen supistaa kysyntää ja vähentää tuotantoa, kun se alentaa ihmisten reaalityuloja ja nostaa yritysten kustannuksia.

Energian hinnannousu, globaalit tarjontarajoitteet ja pandemiasta toipuminen on nopeuttanut inflaatiota globaalisti. Keskuspankit ovat reagoineet inflaation kiihtymiseen mandaattinsa mukaisesti laajasti kaikissa kehittyneissä maissa.

EKP:n perusrahoitusoperaatioiden korko on 2.11.2022 lähtien 2,00 %, maksuvalmiusluoton korko 2,25 % ja rahapolitiikan näkökulmasta keskeinen talletuskorko 1,50 %. Markkinoilla odotukset korkojen noususta ensi vuoden puoliväliin mennessä ovat vaihdelleet 2,5 ja 3,0 prosentin välillä.

Finanssi- ja rahapolitiikan toimiminen samaan suuntaan on nyt ensiarvoisen tärkeää. Inflaation kiihtymisen riskin rajoittamiseksi finanssipoliittisten tukitoimenpiteiden, joilla suojellaan taloutta korkeiden energianhintojen vaikutuksilta, tulisi olla tilapäisiä ja kohdennettuja kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin. Poliittisten päättäjien tulisi tarjota kannustimia energiankulutuksen vähentämiseksi ja energian toimitusten vahvistamiseksi. Samaan aikaan hallitusten tulisi harjoittaa finanssipoliitiikkaa, joka osoittaa, että ne ovat sitoutuneet alentamaan asteittain korkeaa julkista velkaa. Rakennepoliitiikka olisi suunniteltava siten, että se lisää euroalueen kasvupotentiaalia ja tarjontakykyä sekä lisää sen joustavuutta, mikä osaltaan vähentää keskipitkän aikavälin hintapaineita.

Rahoitusmarkkinoiden kasvanut hintojen vaihtelu, kiristyvät rahoitusolot, nopea inflaatio ja heikentyvä talous ovat vaikea yhdistelmä rahoitusvakauden näkökulmasta. Euroopan

8.11.2022

SP/2022/272

SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN

Salassa pidettävä

Julkl24 § 12 k

järjestelmäriskikomitea antoi syyskuun lopussa yleisen varoituksen vakavien vakausuhkien toteutumisen todennäköisyyden kasvusta. ESRB kehotti markkinatoimijoita, valvojia ja viranomaisia vahvistamaan kriisinsietokykyään. On tärkeää, että makrovakauseräpolitiikka varmistaa rahoitusjärjestelmän kestävyuden.

3 Johtopäätökset

Kokonaisuutenaan liittyvät ylikuumenemisriskit ovat vähäiset. Ensisijainen riskimittari (luottojen ja BKT:n välisen suhteen trendipoikkeama) on edelleen voimakkaan negatiivinen (-16,4 prosenttiyksikköä) ja laskeva. Täydentävät riskimittarit eivät nekään anna viitteitä luottosuhdanteen ylikuumenemisestä Suomessa.

Markkinavarainhankinnan hinta on kallistunut yleisen korkokehityksen mukaisesti. Pankit ovat myöntäneet uusia yrityslainoja selvästi vuodentakaista enemmän, mikä johtuu etenkin energia-alan yritysten kasvaneista likviditeettitarpeista sekä yksittäisten suurten teollisuusyritysten rahoitustarpeista.

Heikentyvän taloussuhdanteen ja kiristyvien rahoitusolojen odotetaan vaimentavan Suomen rahoitussykliä entisestään lähivuosina, eikä tällä hetkellä ole merkkejä sellaisesta suhdanneluonteisten riskien kasvusta, joka edellyttäisi muuttuvan lisäpääoman korottamista. Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamisen perusteeksi kehitetty uudistettu, kolmannella neljänneksellä käyttöön otettava riskimittaristo ei myöskään viittaa tarpeeseen nostaa muuttuvaa lisäpääomavaatimusta.

Nykyisessä luottomarkkinoiden suhdannetilanteessa on tarkoituksenmukaista pitää muuttuva lisäpääomavaatimus edelleen 0 prosentin tasolla.

Venäjän hyökkäyssodan laukaisema energiakriisi on heikentänyt talouden näkymiä ja kasvattanut asuntoluotonantoon ja kotitalouksien velkaantumiseen liittyviä vakausuhkia. Asuntokauppa ja uusi asuntolainananto ovat vähentyneet, kun kotitaloudet ovat reagoineet korkojen ja elinkustannusten nopeaan nousuun ja odotukset talouden kehityksestä ovat heikentyneet. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole vahvoja merkkejä siitä, että asuntorahoituksen välittymistä ja asuntomarkkinoiden toimivuutta olisi tarpeen tukea enimmäislautotussuhdetta keventämällä. Kotitalouksien suuri velkaantuneisuus on pysynyt rahoitusjärjestelmän keskeisenä haavoittuvuutena. Vaikeutuneessa ja näkymiltään epävarmassa toimintaympäristössä on edelleen tärkeää varmistaa uusien asuntolainanottajien hyvä riskinkestävyys lainanhoitorasituksen ja muiden kulujen kasvun sekä vakuusarvojen laskun varalta.

Talouden näkymien heikentyminen on kasvattanut asuntomarkkinoihin ja asuntolainanantoon liittyviä odotettua heikomman kehityksen riskejä. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole merkkejä siitä, että asuntorahoituksen välittymistä ja asuntomarkkinoiden ja talouden toimintaa olisi tarpeen tukea keventämällä enimmäislautotussuhdetta. Uusien

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto

Lausunto

5 (5)

8.11.2022

SP/2022/272

SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN

Salassa pidettävä

JulkL24 § 12 k

asuntolainanottajien hyvän riskinsietokyvyn varmistaminen on erityisen tärkeää epävarmassa toimintaympäristössä.

Uusien asuntolainojen kuin ensiasunnon hankintaa varten otettujen lainojen enimmäisluototussuhde on perusteltua pitää 85 prosentissa, mihin se aleni lokakuun 2021 alussa. On myös perusteltua säilyttää ensiasuntolainojen enimmäisluototussuhde 95 prosentissa.

Suomen luottolaitossektorin makrovakauteen liittyvät lisäpääomavaatimukset pandemian johdosta tehtyjen kevennysten seurauksena alittavat stressitestien ja muiden asettamisperusteiden perusteella riittäväksi arvioidun kokonaistason.

On myös perusteltua, että Finanssivalvonnan johtokunta arvioi tarvetta asettaa rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (järjestelmäriskipuskuri) luottolaitoksille vuoden 2023 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

SUOMEN PANKKI

Tuomas Välimäki
johtokunnan jäsen

Elisa Newby
osastopäällikkö, johtokunnan sihteeri

Jakelu

Finanssivalvonnan johtokunta, Finanssivalvonnan johtaja, osastopäällikkö Samu Kurri,
johtava makrovakausasiantuntija Peik Granlund